

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
 ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
 КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
 Проректор
 з науково-методичної та
 навчальної роботи
 Б. Жильцов
 20 16 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
 ОСВІТОЛОГІЯ**

спеціальність 8.01010101 «Дошкільна освіта»
 Педагогічний інститут

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 0216554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>2676</u> (підпис) (привласнює, підписує) « » 20 16 р.

Київ 2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.
Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи _____ Машовець М. А.

Робоча програма «Освітологія» для спеціальності 8.01010101 Дошкільна освіта, 2016. - 54 с.

Укладачі:

Сисоєва Світлана Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри теорії та історії педагогіки, завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Козак Людмила Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки
Протокол від “__” ____ 2016 року № 1.

Завідувач кафедри _Хоружа Л.Л.

_____ (Хоружа Л.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“__” _____ 20__ року

Схвалено Вченою радою Педагогічного інституту для спеціальності 8.01010101
Дошкільна освіта.

Протокол від “__” _____ 20__ року № __

“__” _____ 20__ року Вчений секретар _____ Н. М. Голота)
(підпис) (прізвище та ініціали)

УДК
ББК

Освітологія. Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 55 с.

Укладачі:

Сисоєва Світлана Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри теорії та історії педагогіки, завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Козак Людмила Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Мачинська Наталія Ігорівна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

УДК
ББК

©Л.В. Козак, 2016
© Київський університет імені

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	9
I. Опис навчальної дисципліни.....	9
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
III. Програма	12
Змістовий модуль I. <i>Вступ до освітології</i>	12
Змістовий модуль II. <i>Складові освітологічної підготовки</i>	13
Змістовий модуль III. <i>Сфера освіти як об'єкт міждисциплінарних досліджень</i>	14
Змістовий модуль IV. <i>Дошкільна освіта в контексті освітологічних досліджень</i>	15
Змістовий модуль V. <i>Дошкільна освіта у провідних країнах світу</i>	16
Змістовий модуль VI. <i>Освітологічні засади інноваційної дошкільної освіти в Україні</i>	17
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Освітологія»	19
V. Плани семінарських занять	21
VI. Завдання для самостійної роботи.....	36
VII. Карта самостійної роботи студента.....	40
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	41
IX. Методи навчання.....	44
X. Методичне забезпечення курсу.....	44
XI. Питання для самоперевірки.	45
XII. Рекомендована література	47
Основна	47
Додаткова	52

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Стрімкий розвиток глобальних процесів у світі, інтеграційні тенденції, інформаційний «вибух» у суспільстві, зумовлений появою нових інформаційних технологій, значущі соціально-економічні трансформації в країні висунули освіту на одне з пріоритетних місць у державній політиці, надали освіті статусу гаранта незалежності й національної безпеки кожної держави.

Модернізація сучасної освіти є закономірним історичним процесом, пов'язаним із необхідністю зміни освітньої моделі, що сформувалася в умовах індустріальної культури і вступила у протиріччя з культурними реаліями постіндустріального суспільства. Модернізація як процес удосконалення будь-якої системи в нових умовах, у тому числі й освітньої, починається з нової філософії, нової культури. На сучасному етапі цивілізаційного розвитку – це філософія і культура постмодерну. Саме в контексті цієї філософії і культури модернізація сучасної освіти спрямована не тільки на оновлення змісту, форм і методів освітньої діяльності, а й торкається самого розуміння сучасної освіти як цілісного суспільного феномену.

Освіта впливає на всі напрями суспільного життя й обумовлює розвиток суспільства в цілому. Головна мета всіх суб'єктів освітнього процесу полягає в тому, щоб сприймати дійсне соціальне замовлення суспільства, фіксувати його, відстежувати зміни і трансформації у соціально-економічному розвитку суспільства та відображати їх у змісті професійної підготовки і професійного розвитку фахівців.

В умовах модернізації освіти в Україні пріоритетна увага надається підготовці нової генерації педагогічних, науково-педагогічних кадрів та управлінців в галузі освіти через магістратуру. Така підготовка спрямована на підвищення рівня психолого-педагогічної, методологічної та управлінської культури фахівця з вищою освітою через опанування знаннями щодо теорії і практики функціонування та розвитку сфери освіти.

В освітню практику сьогодні активно впроваджуються різні парадигми. Разом з тим, жодна з них сама собою не може забезпечити комплексного вирішення тих проблем, які сьогодні постають перед освітою. Унаслідок динамічності, неоднозначності і нелінійності сучасного суспільного розвитку, інтегровану сутність освіти неможливо відобразити жодною парадигмою, спрямованою на реалізацію власних парадигмальних домінант.

Освітологія як науковий феномен найбільш повно відображає всі знання, що відносяться до освіти, а саме поняття «освітологія» як науковий термін ліквідує плутанину між власне освітою та знанням про освіту незалежно від того, за допомогою яких наук воно отримане.

В Україні науковий напрям інтегрованого пізнання освіти був запропонований академіком В. О. Огнев'юком, який обґрунтував не тільки об'єкт,

предмет і предметне поле освітології, а й філософські підвалини розвитку цього наукового напрямку. Відповідно до концепції В. О. Огнев'юка об'єктом дослідження освітології є сфера освіти у її сталому розвитку. Таке формулювання об'єкту вказує не тільки на його системний всеохоплюючий характер (освітніх процесів і явищ), а й чітко визначає, що об'єктом дослідження освітології є відкрита система – система освіти. Отже, суттєвою відмінністю об'єкту дослідження освітології від інших гуманітарних наук, зокрема педагогіки, полягає в тому, що освітологія є своєрідною освітньою синергетикою для дослідження сфери освіти.

Предмет дослідження освітології досить широкий. Він охоплює: наявні системи й підсистеми освіти в їх сталому розвитку; умови та чинники, що впливають на цей розвиток; домінанти розвитку сучасної освіти (які визначають вектор розвитку освітніх систем).

Освітологія виникла на стику філософії освіти й педагогіки, за рахунок виходу наукового знання за межі їх об'єкту та предмету. Освітологія, як і синергетика, вивчає системи зі зворотним зв'язком, досліджує не процеси стабілізації, а механізми розвитку, виникнення нових освітніх структур за рахунок руйнування старих, тому синергетичний підхід є найбільш доцільним для дослідження освітологічних проблем. Розглядаючи сучасну сферу освіти як взаємодію складних підсистем, здатних до самоорганізації, саморозвитку та самоуправління, синергетичний підхід дозволяє розглянути сучасну освіту і як засіб, що забезпечує інтеграцію різних способів пізнання людиною навколишнього світу, підвищує творчий потенціал людини для вільних і осмислених дій, відкритого сприйняття й цілісного усвідомлення світу.

Інтегрований характер сучасної освіти, складність її як суспільного феномену, зумовленість розвитку освітньої галузі не тільки зовнішніми чинниками, а й власним саморухом, спрямованим на забезпечення відповідності вимогам конкретної історичної доби, вимагають якісно іншого дослідницького підходу до проблем системного функціонування й розвитку сфери освіти.

Дослідженням різних аспектів функціонування сучасної освіти сьогодні займаються представники багатьох наук (соціології, економіки, політології, психології, математики, кібернетики та ін.). Освітологія ж має інтегрувати усі напрями наукових досліджень у сфері освіти й запропонувати новітні шляхи розвитку освітньої сфери. Як науковий напрям, освітологія головним завданням має розвивати сферу освіти як цілісний суспільний феномен, що сприяє духовному, культурному, соціально-економічному і науково-технологічному функціонуванню, відтворенню і розвитку суспільства. Освітологія покликана зосередити свій науковий інструментарій на філософії, історії та соціології освіти, практичних завданнях, пов'язаних з економікою освіти, освітньою політикою, удосконаленням освіти та прогнозуванням її розвитку, а також на процесі

становлення суспільства освіченої людини, формуванні сукупного інтелекту суспільства та розвитку сучасної цивілізації як цивілізації освіти і науки. Таке міждисциплінарне поле дослідження відрізняється своєю динамічністю й залежністю від суспільних змін і визначає освітологію як галузь міждисциплінарного наукового знання.

Освітологічна підготовка передбачає оволодіння знаннями та навиками з таких її складових дисциплін, як-то: філософія освіти, історія освіти, освітня політика, освітнє право, управління освітою, економіка освіти, соціологія освіти, культурологія освіти.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Освітологія» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 8.01010101 «Дошкільна освіта».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Згідно з навчальним планом спеціальності 8.01010101 «Дошкільна освіта» загальний обсяг дисципліни складає шість залікових кредити (180 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (48 годин), самостійна робота (120 годин), контрольні заходи (модульний контроль). Вивчення навчальної дисципліни завершується підсумковим контролем у формі заліку.

Програма складається з двох розділів та 6 змістових модулів. Кожний змістовий модуль містить за кожною темою, яка входить до даного модуля, опис повного циклу підготовки з теми за змістом, організаційними формами навчання, видами контролю. Структура опису кожної теми включає: назву теми; основні поняття теми; зміст лекції; зміст семінарських занять з теми; зміст самостійної роботи з теми; питання або завдання для модульного контролю; список літератури до теми (основний і додатковий).

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Освітологія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Навчальна дисципліна «Освітологія» є теоретичною і світоглядною основою фахової підготовки магістрантів до майбутньої професійно-педагогічної та управлінської діяльності в галузі освіти.

Мета курсу «Освітологія» – забезпечити поглиблену теоретичну підготовку щодо розуміння сфери освіти у її сталому розвитку та сприяти формуванню знань про здобутки та суперечності у теорії та практиці функціонування сучасних освітніх систем; розвиток професійної компетентності управлінця в галузі освіти на основі вивчення освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання.

Завдання вивчення дисципліни:

- отримання знань про сучасну сферу освіти як об'єкт наукового дослідження;
- опанування знаннями про значення філософії освіти та педагогіки для становлення та розвитку освітології;
- оволодіння знаннями про становлення та етапи розвитку освітології в Україні та за кордоном;
- оволодіння знаннями про об'єкт, предмет, завдання та предметне поле освітології як наукового напряму інтегрованого дослідження сфери освіти;
- оволодіння системою знань про сферу освіти у різних площинах, вимірах, співвідношеннях та взаємозв'язках з метою усвідомлення закономірностей і тенденцій її розвитку;
- опанування знаннями про джерела розвитку освітніх систем;
- оволодіння знаннями про основні концепти освітології;
- поглиблення знань про напрями освітологічних досліджень;
- поглиблення знань про складові освітологічної підготовки;
- формування наукового світогляду та методологічної культури щодо цілісного сприйняття сфери освіти;
- розвиток інтелекту, творчих якостей, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності в сфері освіти.

Місце курсу в професійній підготовці майбутнього педагога та управлінця. Зміст навчальної дисципліни «Освітологія» складений з урахуванням того, що магістранти протягом навчання в університеті прослухали теоретичні курси із загальної педагогіки, психології, філософії, історії тощо. Навчальна дисципліна «Освітологія» вміщує теоретичні та технологічні проблеми розвитку сучасної освіти та спрямована на розвиток професійно-значущих якостей педагога, його здатності до науково-педагогічної та інноваційної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Освітологія» **магістрант має:**

- засвоїти основні категорії, поняття та терміни, які відображають науковий тезаурус дослідження сучасної сфери освіти;
- опанувати системою знань щодо розуміння сфери освіти як об'єкту наукового дослідження;
- опанувати характеристиками освітологічної підготовки;
- оволодіти знаннями про розуміння поняття освіти як соціального інституту, специфічного сегменту правового простору та як економічної

категорії;

- засвоїти різні підходи до визначення конкурентоспроможності освітніх систем;

- удосконалити уміння й навички самостійної навчальної роботи, збирання, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел;

- на основі самопізнання сформуванати власний стиль наукової, професійно-педагогічної та управлінської діяльності, професійного спілкування;

- розвивати уміння й навички навчання упродовж життя;

- розширити свій науковий світогляд та підвищити рівень методологічної культури.

Зміст самостійної роботи з курсу «Освітологія» спрямований на поглиблення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної та управлінської культури відповідно до змісту навчальної дисципліни, самостійного мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до інноваційної діяльності, вмінь щодо здобуття, обробки та аналізу наукової інформації та методичних джерел.

Все це має сприяти професійному розвитку та саморозвитку педагогів, їх подальшій підготовці до інноваційної професійно-педагогічної діяльності.

Від магістрантів вимагається:

1. Ведення тематичного словника.

2. Опрацювання наукових джерел з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо), з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням).

3. Доповнення списку рекомендованих джерел самостійно підібраними до кожної теми науковими працями, які відображають напрями його наукових уподобань.

4. Порівняння викладу (або змісту) матеріалу з певного питання в різних джерелах.

5. Формувати й висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру відповідно до кожної теми, що сприяє усвідомленню актуальних проблем вищої освіти й пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов педагогічного процесу та життєвих ситуацій.

6. Виконання завдань на розвиток рефлексивних умінь, аналіз і самооцінку власної професійно-педагогічної діяльності, професійно-значущих рис своєї особистості.

Наприкінці вивчення дисципліни «Освітологія» важливо проаналізувати оцінку магістрантами якості його засвоєння в цілому та за окремими темами. Доцільно проаналізувати зміни в науковому світогляді кожного магістранта, рівень сформованості його методологічної культури.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 кредитів</p> <p>Змістові модулі: 6 модулів¹</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 180 годин</p> <p>Тижневих годин: 2 години</p>	<p>Спеціальність 8.01010101 «Дошкільна освіта»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1-2</p> <p>Семестр: 9, 10, 11</p> <p>Аудиторні заняття: 48 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 24 години</p> <p>Семінарські заняття: 24 години</p> <p>Самостійна робота: 120 годин</p> <p>Модульний контроль: 12 годин</p> <p>Вид підсумкового модульного контролю: залік</p>

¹ Прим. 1 модуль – 30 годин

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1. Вступ до освітології							
1.	Освітологія – витоки наукового напрямку	14	4	2	2	10	
2.	Сфера освіти як об'єкт наукового дослідження	14	4	2	2	10	
	Разом за модулем	30	8	4	4	20	2
Змістовий модуль 2. Складові освітологічної підготовки							
3.	Загальна характеристика складових освітологічної підготовки: філософії, історії, соціології та культурології освіти.	14	4	2	2	10	
4.	Освіта як сегмент правового та економічного простору. Основні напрями освітньої політики та управління освітою.	14	4	2	2	10	
	Разом за модулем	30	8	4	4	20	2
Змістовий модуль 3. Сфера освіти як об'єкт міждисциплінарних досліджень							
5.	Поняття міждисциплінарного наукового дослідження	14	4	2	2	10	
6.	Основні положення методології міждисциплінарного наукового дослідження	14	4	2	2	10	
	Разом за модулем	30	8	4	4	20	2
Змістовий модуль 4. Дошкільна освіта в контексті освітологічних досліджень							
7.	Розвиток дошкільної освіти в Україні.	14	4	2	2	10	
8.	Освітня політика у сфері дошкільної освіти в Україні.	14	4	2	2	10	
	Разом за модулем	30	12	4	4	20	2

Змістовий модуль 5. Дошкільна освіта у провідних країнах світу							
9.	Структура та організація систем дошкільної освіти європейських країн.	14	4	2	2	10	
10.	Особливості організації дошкільної освіти в США та Японії	14	4	2	2	10	
	Разом за модулем	30	12	4	4	20	2
Змістовий модуль 6. Освітологічні засади інноваційної дошкільної освіти в Україні							
11.	Освітні інновації та їх характеристика.	14	4	2	2	10	
12.	Інноваційні тенденції розвитку дошкільної освіти як соціального інституту в Україні.	14	4	2	2	10	
	Разом за модулем	30	12	4	4	20	2
	Разом за семестр	180	48	24	24	120	12

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ВСТУП ДО ОСВІТОЛОГІЇ

Лекція 1. ОСВІТОЛОГІЯ – ВИТОКИ НАУКОВОГО НАПРЯМУ (2 год.).

Становлення й розвиток едукології (edukology) у 50-60 рр. ХХ століття (В. Хардінг, Е. Стейнер, Дж. Біггс, В. Брезінка, Дж. С. Массія, А. Моншоувер, Дж. Уолтон, Дж. Е. Фішер, Дж. Е. Крістенсен). Формування дослідницьких підструктур із проблем едукології у вищих навчальних закладах світу у 70-80 рр. ХХ ст.

Гене́за поняття «освіта». Освіта як сфера цивілізаційного творення. Концепції «образованиеведение» та едукології на пострадянському просторі (А. І. Субетто, А. М. Новиков, В. І. Прокопцев, М. І. Міцкевич, О. О. Свиридов, К. Олівера, Г. Бордовський, Л. Засоріна, В. Извозчиков, В. Прокопцов).

Передумови виокремлення освітології в самостійний науковий напрям інтегрованого пізнання сфери освіти в Україні (В. І. Луговий, В. О. Огнев'юк, В. Ф. Ерн, П. А. Флоренський, А. Фурман). Характеристика поняття «освітологія». Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка. Предметне поле й завдання освітології. Міждисциплінарний характер освітологічних досліджень, напрями освітологічних досліджень.

Освітологія і формування сукупного інтелекту суспільства. Освіченість кожного як критерій освіченості суспільства. Характеристика поняття «Homo Educatus» (В. О. Огнев'юк).

Етапи розвитку освітології: філософський; емпіричного знання; визначення освітології як наукової дисципліни; розгортання прикладних освітологічних досліджень; системні дослідження в галузі освітології.

Основні поняття: освіта; сфера освіти; «образованиеведение»; едукологія; освітологія; об'єкт та предмет наукового дослідження; об'єкт освітології; предмет освітології; мета освітології; завдання освітології; науковий тезаурус освітології; принципи освітології; етапи розвитку освітології; міждисциплінарний підхід; міждисциплінарне знання; структура освітологічного знання.

Семінар 1. Історія становлення та розвитку освітології як наукового напрямку (2 год.).

Лекція 2. СУЧАСНА СФЕРА ОСВІТИ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (2 год.).

Сфера освіти як об'єкт наукового дослідження. Трансформація поняття «освіта». Освіта як сфера життєдіяльності людини і як соціальний інститут. Сфера освіти як цілісне динамічне утворення. Освітні парадигми та освітня практика. Роль наукових досліджень для розвитку сфери освіти.

Синергетичні принципи освіти і науки. Поняття «система», «відкрита система», «освітня система». Типологія освітніх систем. Поняття «системна якість». Властивість емерджентності системи.

Освітологія як системна теорія і практика освіти. Освітологічні засади дослідження тенденцій розвитку сфери освіти, її внутрішніх протиріч, механізмів прогресу, методів управління.

Основні поняття: освіта; сфера освіти; система; відкрита система; освітня система; синергетична система; типологія освітніх систем; системна якість; концепт.

Семінар 2. Сфера освіти як синергетична система (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

СКЛАДОВІ ОСВІТОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Лекція 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ ОСВІТОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ: ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ, ІСТОРІЇ ОСВІТИ, СОЦІОЛОГІЇ ОСВІТИ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ОСВІТИ (2 год.).

Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання. Сутність поняття «міждисциплінарне наукове знання». Сутність поняття «освітологічна підготовка».

Характеристика складових освітологічної підготовки.

Філософія освіти. Розвиток філософії освіти в Україні.

Історія освіти. Значення історії освіти для модернізації освітньої галузі.

Соціологія освіти. Соціокультурні технології створення освітньо-соціокультурного простору розвитку людини. Гармонізація взаємовпливів суспільства та особистості засобами освіти.

Культурологія освіти. Сутність освіти як складової культури. Взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем, що їх відображають.

Основні поняття: складові освітологічної підготовки; міждисциплінарне наукове знання; освітологічна підготовка; філософія освіти; історія освіти; соціологія освіти; соціокультурні технології; культурологія освіти.

Семінар 3. Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти (2 год.)

Лекція 4. ОСВІТА ЯК СЕГМЕНТ ПРАВОВОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ (2 год.).

Освітнє право. Право на освіту та його гарантії. Правові відносини у сфері освіти.

Освітня політика. Планування та прогнозування розвитку освіти.

Економіка освіти. Сфера освіти як самостійна галузь господарства, духовного виробництва та матеріального накопичення. Освіта як важливий фактор соціально-економічного зростання держави. Економічні механізми розвитку освіти. Застосування категорій ринкової економіки до освітніх систем. Сфера виробництва освітніх послуг.

Управління освітою. Державно-громадське управління освітою.

Основні поняття: освіта; освітнє право; освітня політика; сфера освіти; економіка освіти; ринкова економіка; освітні послуги; управління освітою.

Семінар 4. Освіта в системі соціальних інститутів (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

СФЕРА ОСВІТИ ЯК ОБ'ЄКТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лекція 5. ПОНЯТТЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (2 год.).

Дисциплінарні, міждисциплінарні, мультидисциплінарні та трансдисциплінарні наукові дослідження.

Міждисциплінарне наукове дослідження як процес і результат інтеграції різних галузей наукового знання. Ознаки міждисциплінарного наукового дослідження. Види та класифікації міждисциплінарних наукових досліджень.

Фундаментальні та прикладні міждисциплінарні наукові дослідження. Теоретичне та експериментальне міждисциплінарне дослідження. Колективне міждисциплінарне дослідження. Вимоги до проведення міждисциплінарного наукового дослідження. Вибір об'єкту, предмету міждисциплінарного наукового дослідження. Формулювання мети та розробка програми міждисциплінарного наукового дослідження.

Основні поняття: дисциплінарне дослідження; міждисциплінарне дослідження; мультидисциплінарне дослідження; трансдисциплінарне дослідження; науковий тезаурус міждисциплінарного дослідження; фундаментальне та прикладне міждисциплінарне дослідження.

Семінар 5. Основні підходи до проведення наукових досліджень (2 год.)

Лекція 6. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (2 год.).

Розуміння вченими поняття «методологія наукового дослідження». Методологія як система знань та сукупність методів (за Гончаренком С. У.). Методологія як вчення про організацію діяльності (за Новіковим О. М.). Структура методології.

Сутність поняття «методологія міждисциплінарного наукового дослідження». Роль методології міждисциплінарного наукового дослідження у розвитку наукового знання. Фундаментальна, загальнонаукова та конкретнонаукова методологія. Методологічні принципи міждисциплінарного наукового дослідження. Забезпечення системного, комплексного, синергетичного та цілісного підходів у міждисциплінарному науковому дослідженні.

Основні положення методології міждисциплінарного наукового дослідження. Міждисциплінарне дослідження як процес та результат інтегрованої наукової діяльності. Приклади міждисциплінарних досліджень.

Основні поняття: методологія, методологія наукового дослідження, науковий тезаурус міждисциплінарного дослідження; фундаментальне та прикладне міждисциплінарне дослідження; методологія міждисциплінарного наукового дослідження; міждисциплінарні методи; методологічні принципи міждисциплінарного дослідження.

Семінар 6. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ОСВІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лекція 7. РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (2 год.).

Розвиток дошкільної освіти наприкінці ХХ століття. Негативні чинники впливу на розвиток дошкільної освіти. Пріоритетні напрями оновлення дошкільної освіти у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. у нормативно-нормативно-правових документах забезпечення дошкільної освіти: Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) (1994), Закони України: «Про освіту» (1996), «Про дошкільну освіту» (2001). Оновлення програмно-методичного супроводу розвитку дитини. Реалізація державних програм («Малютко», Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»), регіональних («Українське дошкілля», «Дитина», «Дитина в дошкільні роки»), авторські програми. Варіативні моделі дошкільних навчальних закладів (Вальдорфські ДНЗ, ШДС Монтесорі, школи-дитячі садки, профільні ДНЗ та ін.). Оновлення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти.

Основні поняття: дошкільна освіта; нормативно-правові документи; державні програми розвитку дитини; регіональні програми; авторські програми; варіативні моделі дошкільних навчальних закладів; підготовка фахівців дошкільної освіти.

Семінар 7. Розвиток дошкільної освіти в Україні (2 год.).

Лекція 8. ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (2 год.).

Державна освітня політика у сфері дошкільної освіти. Законодавство України про дошкільну освіту: Конституція України, Закон України «Про освіту» (1996); Закон України «Про дошкільну освіту» (2001); Закон України «Про охорону дитинства» (2001); Базовий компонент дошкільної освіти (2012).

Мета та завдання дошкільної освіти. Принципи дошкільної освіти. Стратегічні напрями розвитку дошкільної освіти: модернізація системи дошкільної освіти; гуманізація та індивідуалізація освітнього процесу з орієнтацією на європейські цінності та стандарти, з урахуванням соціально економічної ситуації в країні.

Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (2011). Постанова КМУ про затвердження Положення про центр розвитку дитини (2009).

Основні поняття: освітня політика у сфері дошкільної освіти; принципи дошкільної освіти; модернізація системи дошкільної освіти; гуманізація; індивідуалізація освітнього процесу; компетентнісний підхід.

Семінар 8. Сучасні підходи до організації системи дошкільної освіти в Україні (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Лекція 9. СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН (2 год.).

Дошкільна освіта в Німеччині. Управління дошкільною освітою. Дитячі садки в освітній системі Німеччини. Прийом дітей в дошкільні заклади. Режим роботи дошкільних закладів. Організація життя дітей у дошкільних закладах. Планування роботи з дітьми в дошкільних закладах. Зміст дошкільної освіти. Персонал дитячих садків. Вимоги до підготовки вихователів дошкільних закладів.

Дошкільна освіта у Франції. Сучасний стан дошкільної освіти. Документи, що регламентують діяльність дошкільних навчальних закладів. Прийом дітей в дошкільні заклади. Організація життя дітей у дошкільних закладах. Зміст дошкільної освіти. Вимоги до підготовки вихователів для роботи у дошкільних навчальних закладах.

Дошкільна освіта у Великобританії. Виникнення дитячих садків. Управління дошкільною освітою. Мережа дошкільних закладів. Режим роботи дошкільних закладів. Зміст дошкільної освіти. Розвивальне та предметне середовище в дошкільних закладах. Підготовка вихователів дошкільних навчальних закладів.

Основні поняття: система дошкільної освіти; європейські країни; дошкільна освіта в Німеччині; дошкільна освіта у Франції; дошкільна освіта у Великобританії.

Семінар 9. Система дошкільної освіти в Європі (2 год.).

Лекція 10. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У США ТА ЯПОНІЇ (2 год.).

Дошкільна освіта у США. Виникнення дитячих садків. Мережа дошкільних закладів. Режим роботи дошкільних закладів. Організація життєдіяльності дітей в дошкільних закладах. Зміст дошкільної освіти. Розвивальне та предметне середовище в дошкільних закладах. Підготовка вихователів дошкільних навчальних закладів.

Дошкільна освіта у Японії. Документи, що регламентують діяльність дошкільних навчальних закладів. Система дошкільних закладів у Японії. Режим роботи дошкільних закладів. Особливості виховного процесу. Зміст дошкільної освіти. Вимоги до підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів.

Основні поняття: дошкільна освіта у США; зміст дошкільної освіти; дошкільний заклад; розвивальне та предметне середовище; підготовка вихователів.

Семінар 10. Організації дошкільної освіти в Китаї та Канаді (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6.

ОСВІТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Лекція 11. ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА (2 год.).

Освітні інновації. Специфіка освітніх інновацій. Класифікації освітніх інновацій. Характеристика освітніх інновацій. Інноваційна освітня діяльність. Ознаки інноваційної освіти.

Напрями інноваційної діяльності у дошкільній освіті. Типи нововведень у дошкільному навчальному закладі.

Експертиза освітніх інновацій. Функції та принципи експертизи освітніх інновацій. Критерії експертизи освітніх інновацій. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій. Методи експертизи освітніх інновацій.

Основні поняття: освітні інновації; специфіка освітніх інновацій; класифікація освітніх інновацій; експертиза освітніх інновацій.

Семінар 11. Освітні інновації як основа модернізації галузі в сучасних умовах (2 год.).

Лекція 12. ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ В УКРАЇНІ (2 год.).

Сучасні тенденції у розвитку дошкільної освіти: гуманізація (філософія дитиноцентризму як основа концепцій дошкільної освіти, особистісно орієнтований та особистісно-діяльнісний підходи); демократизація (розширення повноважень і складу суб'єктів освітньо-виховного процесу, розширення комплексу послуг задоволення потреб та інтересів особистості, спільне управління та самоврядування); диверсифікація (індивідуалізація і диференціація, варіативність у реалізації освітніх послуг).

Інноваційні навчальні заклади (школи – дитячі садки, дитячі садки – школи, Центри розвитку дитини, сімейний приватний дошкільний заклад та ін.). Варіативні моделі дошкільних навчальних закладів (Вальдорфські ДНЗ, ШДС Монтесорі, дошкільні заклади, що спираються на педагогічні ідеї С. Русової, В. Сухомлинського та ін.). Проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти.

Основні поняття: тенденції; гуманізація; демократизація; диверсифікація; особистісно орієнтований підхід; інноваційні навчальні заклади; центри розвитку дитини; сімейний приватний дошкільний заклад; моделі дошкільних закладів.

Семінар 12. Інноваційні педагогічні технології та дидактичні концепції дошкільної освіти (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Освітологія»

Разом: 180 год., лекції – 24 год., семінарські заняття – 24 год.,

самостійна робота – 120 год., модульний контроль – 12 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III	
Назва модуля	Вступ до освітології		Складові освітологічної підготовки		Сфера освіти як об'єкт міждисциплінарних досліджень	
Кількість балів за модуль	49 балів		59 балів		49 балів	
Лекції	1	2	4	5	7	8
Дата						
Теми лекцій	Освітологія – витоки наукового напрямку	Сфера освіти як об'єкт наукового дослідження	Загальна характеристика складових освітологічної підготовки: філософії, історії, соціології та культурології освіти.	Освіта як сегмент правового та економічного простору. Основні напрями освітньої політики та управління освітою.	Поняття міждисциплінарного наукового дослідження	Основні положення методології міждисциплінарного наукового дослідження
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Історія становлення та розвитку освітології як наукового напрямку	Сфера освіти як синергетична система	Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти	Освіта в системі соціальних інститутів	Основні підходи до проведення наукових досліджень	Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)
Робота на семінарах	10 балів		10 балів	10 балів	10 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсум. контр	ПМК					

Тиждень	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Модулі	Змістовий модуль IV		Змістовий модуль V		Змістовий модуль VI	
Назва модуля	Дошкільна освіта в контексті освітологічних досліджень		Дошкільна освіта у провідних країнах світу		Освітологічні засади інноваційної дошкільної освіти в Україні	
Кількість балів за модуль	59 балів		49 балів		59 балів	
Лекції	1	2	4	5	7	8
Дата						
Теми лекцій	Розвиток дошкільної освіти в Україні.	Освітня політика у сфері дошкільної освіти в Україні.	Структура та організація систем дошк.освіти європейських країн.	Особливості організації дошкільної освіти в США та Японії	Освітні інновації та їх характеристика	Інноваційні тенденції розвитку дошкільної освіти як соціального інституту в Україні.
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Розвиток дошкільної освіти в Україні	Сучасні підходи до організації системи дошкільної освіти в Україні	Система дошкільної освіти в Європі	Організації дошкільної освіти в Китаї та Канаді	Освітні інновації як основа модернізації галузі в сучасних умовах	Інноваційні педагогічні технології та дидактичні концепції дошкільної освіти
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)
Робота на семінарах	10 балів	10 балів	10 балів		10 балів	10 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)	
Підсум. контр	ПМК					

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ВСТУП ДО ОСВІТОЛОГІЇ

Семінар 1.

Тема. Історія становлення та розвитку освітології як наукового напрямку (2 год.)

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Генеза поняття «освіта».
2. Освіта як відображення сутності суспільного розвитку.
3. Поняття «едукологія», «образованиеведение» та «освітологія».
4. Становлення та розвиток освітології в Україні.
5. Формування освітології як наукового напрямку інтегрованого дослідження сфери освіти.
6. Науковий тезаурус освітології як наукового напрямку.

Семінар 2.

Тема. Сфера освіти як синергетична система (2 год.)

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Теоретико-методологічні засади системного та синергетичного підходів в освіті.
2. Синергетичні принципи освіти і науки.
3. Циклічність як принцип розвитку освітньої системи.
4. Сучасні освітні парадигми.
5. Чинники впливу на розвиток освітньої системи, їх взаємозв'язок та взаємообумовленість.
6. Структура як принципова основа функціонування освітніх систем.

Список рекомендованої літератури

Основна література:

Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В. Г. Кремень – К.: Грамота, 2007. – 576 с.

Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку / В. І. Луговий / За заг. ред. акад. О. Г. Мороза. – К.: МАУП, 1994. – 196 с.

Лутай В. Розробка сучасної філософії освіти на засадах синергетики / В. Лутай // Вища освіта України. – 2009. – №1. – С. 33–35.

Огнев'юк В. О. На шляху до становлення нового наукового напрямку «освітологія» / В. О. Огнев'юк / Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 5–9.

Огнев'юк В. О. Освіта – сутність часу! / В. О. Огнев'юк // Коментарі до Інформаційного збірника МОН України. – 2009. – № 11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ipro.org.ua/files/новини/останні_новини/2009/.../2.do.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с.

Огнев'юк В. О. Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53–62.

Огнев'юк В. О. Філософія освіти в структурі наукових досліджень феномену освіти / В. О. Огнев'юк // Науково - методичний журнал «Шлях освіти». – 2009. – № 4 (54). – С. 2–6.

Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк. : щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4-5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44–51.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Освітологія: хрестоматія: Навч. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.

Саух Ю. П. Філософія освіти – педагогіка – освітологія. Інтерв'ю з Віктором Огнев'юком / Ю. П. Саух, О. В. Вознюк // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2010. – № 1–2. – С. 2–4.

Свиридов О. А. Теория и методология функционирования образовательных систем: диссертация... д-ра экон. наук: 08.00.01 / О. А. Свиридов. – Йошкар-Ола, 2006. – 363 с. – РГБ ОД, 71:07-8/398.

Сисоєва С. О. Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

Сисоєва С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисоєва / Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с.

Сисоєва С. О. Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.

Додаткова література:

Базалук О. А. Философия образования в свете новой космологической концепции: учебник / О. А. Базалук – К.: Кондор, 2010. – 458 с.

Краевский В. В. Науки об образовании и наука об образовании (методологические проблемы современной педагогики) / В. В. Краевский // Журнал «Вопросы философии». – 2009. – № 3. – С. 77 – 82.

Мануйлов В., Галкин В. Открытое образование: перспективы, рациональность, проблемы / В. Мануйлов, В. Галкин // Высшее образование в России, 2004. – №1. – С. 93 – 103.

Мицкевич Н. И. Эдукология: инвариантные характеристики / Н. И. Мицкевич // Адукатар, 2010. – №1(17). – С. 21–26.

Новиков А. М. О структуре теории образования / А. М. Новиков // Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 18 – 23.

Проказа О. Т. Проблема трансформації класичної педагогіки в сучасну інфоноосферну едукологію (питання теорії) / О. Т. Проказа // Освіта Донбасу. – № 6 (137), 2009. – С. 5–7.

Прокопцов В. И. Эдукология: принципиально новая наука образования. В 4 фракталах. Фрактал 1. Эдукология: Ориентировочная основа коллективно-интерсубъектной системомыследеятельности создателей и пользователей эдукологии. (Авторская версия-навигация) / В. И. Прокопцов. – СПб.: СПб ЛТА, 2002. – 344 с.

Робуль О. Синергетика як інноваційна методологія педагогічної освіти / О. Робуль // Філософія освіти. – 2006. – №1 (3). – С. 35–36.

Субетто А. И. Принцип, законы и структура науки об образовании – образованиеведение. Императив Неклассического синтеза [Электронный ресурс] / А. И. Субетто // «Академия Тринитаризма». – М., 2003. – Эл. № 77-6567, публ.10892. – Режим доступа: <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0016/001a/00160053.htm>

Тоффлер Э. Шок будущего / Э.Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.

Фурман А. Vivat, освітологія! Або мистецтво управління освітнім простором суспільства / А. Фурман // Влада. – 2003. – № 2. – С. 3.

Фурман А. В. Психокультура української ментальності / А. В. Фурман. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 132 с.

Фурман А. Освітологія як синтетична наукова дисципліна: проблема завдань, об'єкта, предмета, методу / А. Фурман // Вітакультурний млин: методологічний альманах, 2006 (Модуль 3). – 52 с.

Хоружа Л. Аксиологічні засади освітології: держава, суспільство і особистість / Л. Хоружа // Цілісне уявлення про освіту – на зустріч з освітологією; за ред.: Т. Левовицького, В. Огнев'юка, С. Сисоевої. – Варшава: Вища школа педагогічна. 2011. – 242 с. – С. 89–102.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. СКЛАДОВІ ОСВІТОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Семінар 3.

Тема. Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Освіта як об'єкт досліджень різних галузей наукового знання.
2. Значення філософії освіти для розвитку освітології.
3. Внесок історії освіти у розвиток та становлення освітології.
4. Соціологія освіти як складова освітології.

5. Сутність, предмет і завдання культурології освіти як складові освітології.
6. Значення освітології для розвитку суспільства знань.

Семинар 4.

Тема. Освіта в системі соціальних інститутів (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Функції освіти в суспільстві.
2. Організаційні та регулятивні функції освіти.
3. Інституціональні та спеціальні функції освіти.
4. Міжнародно-комунікативна функція освіти.
5. Освітні реформи та їх соціальне значення.
6. Значення освіти для міжнародного правового та економічного простору.

Список рекомендованої літератури

Основна література:

- Аношкіна Л. І.** Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
- Беляков. С. А.** Образовательная политика и управление образованием / С. А. Беляков // Университетское управление: практика и анализ. – 2008. – № 6. – С. 12–31.
- Білобровко Т. І.** Економіка освіти: навч. - метод. посіб. [Електронний ресурс] / Т. І. Білобровко. – Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2002. – Режим доступу: <http://www.google.ru/url?sa=t&doc&ei=Gz2VT-qHDoaPwakotn8Aw&usq=AFQjCNHbG1laOmtbiXxu6pPxOljYUWZnOQ&cad=rjt>.
- Валєєв Р. Г.** Освітнє право України: навч. посібник / Р. Г. Валєєв. – Луганськ: Луганська правова фундація, 2011. – 287 с.
- Городяненко В. Г.** Соціологія: підручник / В. Г. Городяненко. – [3-тє вид.]. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 544 с. – (Серія «Альма-матер»).
- История педагогики и образования.** От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX в.: Учебное пособие для педагогических учебных заведений / Под ред. академика РАО А.И. Пискунова. – 2-е изд., испр. и дополн. – М.: ТЦ «Сфера», 2001. – 512 с.
- Іванюк І. В.** Освітня політика: навчальний посібник / І. В. Іванюк. – К.: Таксон, 2006. – 226 с.
- Каленюк І. С.** Економіка освіти: навч. посіб. / І. С. Каленюк. – К.: Знання України, 2005. – 316 с.
- Клепко С. Ф.** Економіка освіти з точки зору філософії освіти / С. Ф. Клепко // Економіка освіти і освітня діяльність: матеріали Всеукр. семінару, 8 грудня 2006 р. – Полтава: ПОППО, 2006. – 68 с.
- Клепко С. Ф.** Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко. – Полтава: ПОППО, 2006. – 328 с.

Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 576 с. – С. 480 – 494.

Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті: навч. посіб. / В. В. Крижко. – [2-ге вид.]. – К.: Освіта України, 2005. – 256 с.

Огнев'юк В. О. Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / В. О. Огнев'юк / Освіта у полікультурних суспільствах: зб. наук. праць / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа (м. Варшава, Республіка Польща). – 2012. – С.117 – 129.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 450 с.

Огнев'юк В. О. Філософія освіти в структурі наукових досліджень феномену освіти / В. О. Огнев'юк // Науково – методичний журнал «Шлях освіти». – 2009. – № 4 (54). – С. 2 – 6.

Освітнє право: навч. посіб. для студентів гуманітарних ВНЗ / [В. В. Астахов, К. В. Астахова (мол.), О. Л. Войно-Данчишина та ін.]; за заг. ред. В. В. Астахова. – Х.: Вид-во НУА, 2011. – 188 с.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Освітологія: хрестоматія: Навч. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.

Сірополко С. О. Історія освіти в Україні / С. О. Сірополко; Підготував Ю. Вільчинський. – [2 вид.]. – Львів: Афіша, 2001. – 664 с.

Сисоєва С. О. Культурологічні концепти освітології в контексті розвитку полікультурного суспільства / С. О. Сисоєва / Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych. – Redakcja: W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna, ZNP Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – С. 131 – 145.

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. І. Луговий. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т. 2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с.

Цехмістрова Г. С., Фоменко Н. А. Управління в освіті та педагогічна діагностика: навч. посіб. для студентів вищих навч. закл. / Г. С. Цехмістрова, Н. А. Фоменко. – К.: Видавничий дім «Слово», 2005. – 280 с.

Ярская В. Н. Социология образования: учеб. пособ. / под ред. Д. В. Зайцева. [В. Ярская, И. Лошакова, Д. Зайцев, Л. Шалаева, О. Григорьева]. – Саратов: Изд-во СГТУ, 2004. – 300 с.

Додаткова література:

Андрущенко В. П., Образовательная политика (обзор повестки дня) / В. П. Андрущенко, В. Л. Савельев. – К.: МП «Леся», 2010. – 404 с.

Ареф'єва О. В. Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти: [монографія] / О. В. Ареф'єва, Т. В. Харчук. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 207 с.

Базалук О. О. Філософія освіти: її роль та місце в системі філософського знання / О. О. Базалук // Філософські обрії. Науково-теоретичний часопис Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України та Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – 2010. – № 23. – С. 187 – 201.

Бех І. Д. Освітньо-виховний процес як соціокультурне явище / І. Д. Бех // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: зб. наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.- практич. конф. [«Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»]; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва та ін. – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

Корж-Ікаєва Т. Г. Освітнє право України: питання становлення / Т. Г. Корж-Ікаєва // Митна справа. – 2011. – № 1 (73). – Ч. 2. – С. 451 – 455.

Красняков Є. В. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти / Є. В. Красняков // Віче. – 2011. – № 20 (305). – С. 21 – 23.

Крылова Н. Б. Вопросы культурологии образования [Электронный ресурс] / Н. Б. Крылова // Научно-методическая серия «Новые ценности образования». – 2011. – № 5. – С. 2 – 16. – Режим доступа: http://www.values-edu.ru/?page_id=96.

Кузьміна С. Філософія освіти та виховання у Київській академічній традиції XIX – початку XX ст.: Монографія / Світлана Кузьміна – Сімферополь: Н. Оріанда, 2010. – 552 с.

Медведєв І. А. Державне управління розвитком університету: теоретично-прикладний аспект : [монографія] / І. А. Медведєв. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2011. – 220 с. – С. 31 – 45.

Освітній менеджмент: навчальний посібник / за ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с. – С.102 – 105.

Прокопенко Л. Л. Державна освітня політика: історико-теоретичний аспект [Електронний ресурс] / Л. Л. Прокопенко // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. праць. – 2009. – № 2 (2). – С.1 – 8. – Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2009-02.

Саух П. Ю. Сучасна освіта: портрет без прикрас (між негативною креативністю ідей і українською вестернізацією) / П. Ю. Саух // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр./ за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти». – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С.62 –75.

Смирнова Е. Э. Социология образования / Е. Э. Смирнова. – СПб.: Интерсоцис, 2006. – 192 с. – С. 41 – 60.

Торосян В. Г. История образования и педагогической мысли: учебник для вузов / В. Г. Торосян. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2006. – 351 с.

Яковенко Л. І. Економічні основи модернізації вищої освіти в умовах становлення економіки знань / Л. І. Яковенко, О. В. Пащенко – Полтава: Скайтек, 2011. – 216 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. СФЕРА ОСВІТИ ЯК ОБ’ЄКТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семінар 5.

Тема: Основні підходи до проведення наукових досліджень (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Методологія проведення дисциплінарного дослідження.
2. Сутність міждисциплінарного підходу.
3. Мультидисциплінарний (полідисциплінарний) підхід у наукових дослідженнях.
4. Трансдисциплінарність та трансдисциплінарне наукове дослідження.

Семінар 6.

Тема: Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Особливості освітологічних досліджень.
2. Значення методології філософії освіти для розвитку освітології.
3. Характеристика міждисциплінарного дослідження: педагогіка та психологія.
4. Характеристика міждисциплінарного наукового дослідження: політика та освіта.
5. Характеристика міждисциплінарного наукового дослідження: управління та освіта.

Список рекомендованої літератури

Основна література:

Бушковская Е. А. Феномен междисциплинарности в зарубежных исследованиях [Електронний ресурс] / Е. А. Бушковская. – С. 152 – 155. – Режим доступу: <http://sun.tsu.ru/mminfo/000063105/330/image/330-152.pdf>

Загвойська Л. Міждисциплінарні дослідження в контексті постнекласичної економіки [Електронний ресурс] / Л. Загвойська. – С. 48 – 53. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vide/2009_1/ve1_statti/ve1_zahvoyska.pdf

Краевский В. В. Науки об образовании и наука об образовании (методологические проблемы современной педагогики) / В. В. Краевский // Журнал «Вопросы философии». – 2009. – № 3. – С. 77 – 82.

Кремень В. Г., Ільїн В. В. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму : монографія / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн; [Національна академія педагогічних наук України]. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 368 с.

Мультидисциплинарность научных исследований [Електронний ресурс] / Федеральный портал. – Режим доступу: protown.ru/information/hide/4457.html

Новиков А. М., Новиков Д. А. Методология / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М.: СИНТЕГ, 2007. – 668 с.

Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4 – 5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44 – 51.

Огнев'юк В. О. Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53 – 62.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.

Парахонский А. П. Мультидисциплинарность научных исследований [Электронный ресурс] / А. П. Парахонский. – Медицинский институт высшего сестринского образования. Кубанский медицинский университет. Краснодар. – Режим доступа: http://www.econf.rae.ru/pdf/2009/06/Parahonskii_4.pdf

Пять основных трактовок трансдисциплинарности (по Дж. Клейн) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://transstudy.ru/trasd/osnovnie-podxodi-k-traktovke.html>

Разработка междисциплинарных программ в области гуманитарного образования: опыт проекта Tempus JER-27111-2006. – Ростов н/Д: НМЦ «Логос», 2009. – 166 с.

Сисоєва С. О. Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

Сисоєва С. О. Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.

Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 359 с.

Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч. – метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.

Додаткова література:

Губерський Л. В. Сучасна філософія гуманітарного знання: парадигми і дискурси / Л. В. Губерський // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т. 4. Педагогіка і психологія вищої школи. – 439 с. – С. 128 – 142.

Кремень В. Г. Синергетична модель розвитку освіти як відповідь на виклики сьогодення / В. Г. Кремень // Рідна школа: щомісячний науково-педагогічний журнал. – Київ: Рідна школа, 2010. – С.3 – 6.

Меньшиков И. В. Содержание образования: самоорганизация междисциплинарности и проблема управления. [Электронный ресурс] / И. В. Меньшиков. – Режим доступа: <http://spkurdyumov.narod.ru/MenSan.htm>

Новиков А. М. О структуре теории образования / А. М. Новиков // Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 18 – 23.

Огнев'юк В. О. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти / В. О. Огнев'юк // Науково-методичний журнал «Шлях освіти». – 2009. – №4 (54). – С. 2 – 6.

Сисоєва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. Гуманітарний ун-т – Київ. Видавничий дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.

Современное образование как открытая система: коллективная монография / под ред. Н. Г. Ничкало, Г. Н. Филонова, О. В. Суходольской-Кулешовой. – М.: Институт научной и педагогической информации РАО, издательство «ЮНИТИ-ДАНА», издательство «ЮРКОМПАНИ», 2012. – 576 с.

Змістовий модуль IV. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ОСВІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семінар 7.

Тема: Розвиток дошкільної освіти в Україні (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Тенденції розвитку дошкільної освіти наприкінці ХХ ст.
2. Пріоритетні напрями оновлення дошкільної освіти на початку ХХІ ст.
3. Програмно-методичний супровід розвитку дитини на початку ХХІ ст.
4. Еволюційний характер розвитку дошкільних навчальних закладів.
5. Проблеми розвитку дошкільної освіти в Україні в контексті євроінтеграційних процесів.
6. Проблема стандартів професійної підготовки фахівців дошкільної освіти.
7. Програми міжнародної співпраці в галузі освіти.

Семінар 8.

Тема: Сучасні підходи до організації системи дошкільної освіти в Україні (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Сутність та складові системи дошкільної освіти.
2. Мета, завдання та принципи дошкільної освіти.
3. Зміст дошкільної освіти.
4. Типи дошкільних навчальних закладів.
5. Організаційно-правові засади діяльності дошкільного навчального закладу.
6. Центр розвитку дитини як нова форма здобуття дошкільної освіти.

Список рекомендованої літератури

Основна література:

Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-ХІІ [Електронний ресурс]/ – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Закон України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 49, ст.259) {Із змінами, внесеними згідно із Законами від 16.10.2012}

Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 р. №2402-III, зі змінами від 24 квітня 2008 р. – [Електронний ресурс] – 2002. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт України від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponentdoshkilnoji_osviti_v_ukrajini/

Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ столітті) від 03.11.1993 р. № 896 – [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245571411

Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/

Державна цільова соціальна програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року (затверджено Постановою кабінету міністрів України від 13 квітня 2011 р. N 629) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/629-2011-%D0%BF>

Конвенція про права дитини. [Переглянути](#)

Конституція України. [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Положення про дошкільний навчальний заклад. затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. №305. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF>

Положення про навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад», затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. №306. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/306-2003-%D0%BF>

Програми розвитку дітей [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/programy.html>

Додаткова література:

Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (від 07.11.2000 № 522) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2111>

«Про організацію короткотривалого перебування дітей у дошкільних навчальних закладах» (лист МОН України №1/9-577 від 29.07.2011 р.).

«Про режим роботи дошкільних навчальних закладів» (лист МОН України №1/9-36 від 24.01.2007 р.).

Про затвердження примірного статуту дошкільного навчального закладу (наказ Міністерства освіти і науки від 24.04.2003 р. № 257).

Про організацію навчання учнів 1-го класу на базі дошкільного навчального закладу, лист МОН України від 18 червня 2001 р. №1/9-231.

Змістовий модуль 5. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Семінар 9.

Тема: Система дошкільної освіти в Європі (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Стратегічні напрями розвитку дошкільної освіти у країнах Європи.
2. Найважливіші сучасні експерименти та освітні інновації в галузі дошкільної освіти за кордоном.
3. Особливості і зміст діяльності дошкільних закладів в Іспанії.
4. Особливості побудови системи освіти в Італії. Цілі, завдання, зміст діяльності дошкільних закладів в Італії.
5. Особливості системи дошкільної освіти в Болгарії. Програми здобуття дошкільної освіти в Болгарії.
6. Дошкільна освіта в Чехії та Угорщині.
7. Особливості системи дошкільної освіти у Польщі.

Семінар 10.

Тема: Система дошкільної освіти в Китаї та Канаді (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Особливості освіти дошкільників у Канаді.
2. Типи дошкільних закладів в системі дошкільної освіти Канади.
3. Система освіти в Китаї.
4. Зміст дошкільної освіти в Китаї.
5. Напрями виховання й освіти дошкільників у Китаї.
6. Особливості виховання дітей у китайській сім'ї.
7. Формування ідеалу особистості в дошкільному закладі в Китаї.

Список рекомендованої літератури

Основна література:

Баєва Л. В. Планирование учебно-воспитательной работы в дошкольных учреждениях Англии // Управление ДОУ. 2007. № 1.

Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века / Б. Л. Вульфсон. – М.: Изд-во УРАО, 1999. – 208 с.

Денисова Р. Р. Детский сад по-китайски // Управление ДОУ. 2004. № 3.
Детский сад в Японии. Опыт развития 38 детей в группе / Под ред. В.Т. Нанивской. М., 1987.

Джуринский А. Н. Развитие образования в современном мире. М., 1999.

Жозиян М. Современные дошкольные учреждения Франции: организация и содержание работы // Дошкольное воспитание. 2002. № 1.

Зебзеева В. А. Дошкольное образование за рубежом: история и современность. – М.: ТЦ Сфера, 2007.

Парамонова Л. А., Протасова Е. Ю. Дошкольное и начальное образование за рубежом. История и современность. М., 2001.

Протасова Е. США: проблемы дошкольного воспитания // Дошкольное воспитание. 1998. № 11

Сорокова М. Г. Современное дошкольное образование. США, Германия, Япония. Актуальнее проблемы и пути развития. М., 1998.

Додаткова література:

Боровикова О. Нравственное воспитание малышей в американской педагогике // Дошкольное воспитание. 1994. № 3.

Боровская Н. Е. Реформа образования в КНР // Социологическое исследование. 1986. № 1.

Иванова З. О. О подготовке детей к школе в ФРГ // Дошкольное воспитание. 1984. № 12.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності : монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоєвої. – К. : ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Кристочук Т. Є. Педагогічна освіта в Країнах Європейського Союзу : [монографія] / Т. Є. Кристочук, за ред. С. О. Сисоєвої. – Рівне : Волинські обереги, 2013. – 484 с.

Махмурян К. С. Альтернативная система образования: опыт США и Великобритании // Педагогическое образование. 1990. № 2.

Машкіна Л. А. Підготовка студентів до впровадження педагогічних інновацій в дошкільних закладах / Л. А. Машкіна. – За наук. ред. Т. І. Поніманської. – ТОВ НВП "ЕВРІКА". – Хмельницький. – 2004. – 204 с.

Мельник Н. І. Концептуальні засади формування професійної компетентності фахівців дошкільної освіти в Німеччині [Текст] / Н. І. Мельник // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. Побірченко Н. С. та інші]., Ч.3 (6). – 2012. – С. 168–181.

Мельник Н. І. Підготовка педагогічних кадрів для дошкільної освіти у США / Н. І. Мельник // Порівнял.-пед. студії : щокв. наук.-пед.журн. – 2012. – № 2. – С. 81–86.

Миндлина Т. Я. Дошкольное воспитание во Франции. М., 1984.

Мишурцева В. Воспитание и образование детей в ФРГ // Дошкольное воспитание. 1984. № 1

Змістовий модуль 6.

ОСВІТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Семінар 11.

Тема: Освітні інновації як основа модернізації галузі в сучасних умовах (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Сутність і співвідношення понять «інновація» – «новація», «педагогічна інновація» – «освітня інновація».
2. Ознаки інноваційної освіти.
3. Сучасні класифікації освітніх інновацій.
4. Джерела і носії нового в освіті.
5. Функції, принципи та критерії експертизи освітніх інновацій.
6. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.

Семінар 12.

Тема: Інноваційні тенденції розвитку системи дошкільної освіти (2 год.).

План заняття

I. Питання для обговорення.

1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної системи дошкільної освіти.
2. Сучасні парадигми дошкільної освіти.
3. Концепція розвитку дошкільної освіти.
4. Модернізація змісту дошкільної освіти: державні, регіональні та авторські програми.
5. Інноваційні технології та дидактичні концепції дошкільної освіти.
6. Авторські дошкільні навчальні заклади реалізації ідей видатних педагогів (С. Русової, М. Монтесорі, В. Сухомлинського та ін.)

Список рекомендованої літератури

Основна література:

Закон України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 49, ст.259) {Із змінами, внесеними згідно із Законами від 16.10.2012}

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV – [Електронний ресурс] – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

Базовий компонент дошкільної освіти (Наказ МОНмолодьспорт України від 22.05.2012 № 615 «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponentdoshkilnoji_osviti_v_ukrajini/

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245571411

Біла книга національної освіти України / Т.Ф. Алексєєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.

Грицюк Л. А., Каратаєва М. І. Нові форми здобуття дошкільної освіти. – Тернопіль: Мандрівець, 2008 – 256 с.

Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко [та ін.] ; наук. ред.: Г.В. Беленька, М.А. Машовець ; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2 К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. — 304 с.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності: монографія / Л. В. Козак; за ред. докт. пед. наук, проф., член-кор. НАПН України С. О. Сисоевої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. – 600 с.

Крутій К. Л. Реформування, модернізація і парадигми дошкільної освіти в Україні: теоретичні засади і погляд у майбутнє. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp5/krutij.pdf

Огнев'юк В. О. Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х. ; Житомир, 2003. – № 598 : Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 5–12.

Огнев'юк В. О. Особлива місія дошкільної освіти / В. О. Огнев'юк // Дошкільне виховання – 2006. – № 4. – С. 3–7.

Огнев'юк Віктор. Реформування – як сутнісна характеристика сучасної освіти // Освітологія : науково-методичний щорічник, польсько-українське / українсько-польське видання // За ред. : Віктора Огнев'юка, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – К. : ВП «Едельвейс». – 2013. – Випуск II. – С. 9–14.

Оцінювання та відбір педагогічних інновацій : теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.

Програми розвитку дітей [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/programy.html>

Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. ☐ Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. ☐ 452 с.

Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт” / О. О. Андрієтти, О. П. Голубович, О.П.Долина, Т. В.Дяченко, Т. С. Ільченко, Г. Є. Іванова, Г.М. Лисенко, Т. В. Панасюк, Г. В. Петрова, Т.О. Піроженко, Н. М. Романко, Н. А. Случинська, Н.І. Трикоз. ☐ Тернопіль: Мандрівець, 2013. — 104 с.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред.. В.Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

Козак Л. В. Науковий тезаурус інноваційної освіти / Л.В. Козак // Освітологія: науково-методичний щорічник, польсько-українське / українсько-польське видання // За ред.: Віктора Огнев'юка, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоевої. – К.: ВП «Едельвейс». – 2013. – Випуск II. – С. 74-81.

Козак Л. В. Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій / Л.В. Козак // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук.-практ. конфер. (28 – 29 березня 2012 р.). / заг. ред. В. О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 227 – 232.

Козак Л. В. Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць – К. Університет, 2010. – Вип. 3. – Ч.1. – С. 207 – 216.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень.– К. : Грамота, 2005. – 448 с.- С.380.

Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В.Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 576 с.

Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А.В.Хуторской. - М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. - 222 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. ВСТУП ДО ОСВІТОЛОГІЇ

САМОСТІЙНА РОБОТА 1.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Проаналізувати історичні етапи становлення та розвитку інтегрованого наукового напрямку дослідження сфери освіти – освітології. Результати подати у вигляді схеми.

Охарактеризувати спільне та відмінне між об'єктом і предметом дослідження освітології та педагогіки, освітології та філософії освіти. Результати представити у вигляді таблиці.

САМОСТІЙНА РОБОТА 2.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Здійснити аналіз та класифікацію визначень поняття «освіта», що зустрічаються в науково-педагогічній літературі. Результати подати у вигляді таблиці. Висновки обґрунтувати.

Змістовий модуль II. СКЛАДОВІ ОСВІТОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

САМОСТІЙНА РОБОТА 3.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Проаналізувати наукові праці українських дослідників та на їх основі визначити й обґрунтувати, які дисципліни чи наукові напрями варто додати в структуру освітологічної підготовки. Відповідь обґрунтувати.

САМОСТІЙНА РОБОТА 4.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Розкрити основні тенденції розвитку сучасної освіти та проаналізувати їх вплив на життя суспільства. Відповідь обґрунтувати.

Змістовий модуль III.**СФЕРА ОСВІТИ ЯК ОБ'ЄКТ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ****САМОСТІЙНА РОБОТА 5.**

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Проаналізувати існуючі підходи до наукових досліджень у сфері освіти. Навести приклади досліджень. Узагальнення представити у вигляді таблиці. Висновки обґрунтувати.

САМОСТІЙНА РОБОТА 6.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Класифікувати існуючі визначення поняття «методологія» та «методологія міждисциплінарного дослідження». Результати подати у вигляді таблиці. Обґрунтувати висновки та узагальнення.

Змістовий модуль IV.**ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ОСВІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ****САМОСТІЙНА РОБОТА 7.**

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Визначити основні етапи розвитку дошкільної освіти в Україні у XX-XXI ст.

Розкрити особливості розвитку галузі в контексті євроінтеграційних процесів. Охарактеризувати проекти та програми міжнародної співпраці в галузі дошкільної освіти. Результати опрацювання подати у вигляді презентації.

САМОСТІЙНА РОБОТА 8.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Систематизувати основні нормативні документи у галузі дошкільної освіти. Проаналізувати їх зміст. Визначити предмет і завдання сучасної дошкільної освіти. Результати опрацювання подати у вигляді презентації. Обґрунтувати основні пріоритети розвитку дошкільної освіти.

Змістовий модуль V.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

САМОСТІЙНА РОБОТА 9.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури описати системи освіти Великої Британії, Німеччини, Республіки Польщі, Угорщини, Італії та Іспанії. Що спільного у розвитку систем освіти цих країн? Що відмінне? Відповідь обґрунтуйте. Приготувати презентації, які розкривають особливості систем освіти зазначених країн.

САМОСТІЙНА РОБОТА 10.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури провести порівняльний аналіз систем дошкільної освіти Японії, Китаю, США та Канади. Обґрунтувати висновки і перспективні напрями запозичення досвіду цих країн у розвитку освіти в Україні. Приготувати презентації щодо розвитку освіти цих країн.

Змістовий модуль VI.
ОСВІТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В
УКРАЇНІ

САМОСТІЙНА РОБОТА 11.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Зробити порівняльну характеристику сучасних класифікацій освітніх інновацій. Навести приклади інновацій у дошкільній освіті за масштабом перетворення (часткові, модульні, системні); за інноваційним потенціалом (модифікаційні; комбінаторні; радикальні або фундаментальні, глобальні). Результати опрацювання подати у вигляді таблиці.

Описати технологію проведення експертизи освітніх інновацій.

САМОСТІЙНА РОБОТА 12.

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

Підготувати анотований каталог наукових праць присвячених проблемам інноваційного розвитку дошкільної освіти (концепції, технології, методики).

Спрогнозувати основні напрями інноваційних процесів в системі дошкільної освіти України у XXI ст.

Результати опрацювання подати у вигляді презентації.

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Вступ до освітології			
Тема 1. Освітологія – витоки наукового напрямку (год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	I-II
Тема 2. Сфера освіти як об'єкт наукового дослідження (год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	II-III
Змістовий модуль II. Складові освітологічної підготовки			
Тема 3. Загальна характеристика складових освітологічної підготовки: філософії, історії, соціології та культурології освіти (10 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	III- IV
Тема 4. Освіта як сегмент правового та економічного простору. Основні напрями освітньої політики та управління освітою (10 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	IV -V
Змістовий модуль III. Сфера освіти як об'єкт міждисциплінарних досліджень			
Тема 5. Поняття міждисциплінарного наукового дослідження (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	V - VI
Тема 6. Основні положення методології міждисциплінарного наукового дослідження (10 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VI - VII
Змістовий модуль IV. Дошкільна освіта в контексті освітологічних досліджень			
Тема 7. Розвиток дошкільної освіти в Україні (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VII- VIII
Тема 8. Освітня політика у сфері дошкільної освіти в Україні (10 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VIII-IX
Змістовий модуль V. Дошкільна освіта у провідних країнах світу			
Тема 9. Структура та організація систем дошкільної освіти європейських країн (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	IX-X
Тема 10. Особливості організації дошкільної освіти в США та Японії (10 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	X-XI

Змістовий модуль VI.			
Освітологічні засади інноваційної дошкільної освіти в Україні			
Тема 11. Освітні інновації та їх характеристика (10 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	XI-XII
Тема 12. Інноваційні тенденції розвитку дошкільної освіти як соціального інституту в Україні (10 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	XII-XIII
<i>Разом: 120 год.</i>		<i>Разом: 60 балів</i>	

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Освітологія" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 324.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	12	12
2.	Відвідування семінарських занять	1	12	12
3.	Самостійна робота	5	12	60
4.	Відповідь на семінарському занятті	10	9	90
5.	Модульний контроль (1,2,3,4,5,6)	25	6	150
Максимальна кількість балів				324

Коефіцієнт перерахунку: $324 : 100 = 3,24$

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, письмова відповідь на питання, звіт, проект, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	«відмінно» / «відмінно»	A
82-89	«дуже добре» / «добре»	B
75-81	«добре» / «добре»	C
69-74	«задовільно» / «задовільно»	D
60-68	«достатньо»/ «задовільно»	E
35-59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	F

Загальні критерії оцінювання успішності магістрів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно", подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
"відмінно"	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
"добре"	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді магістра наявні незначні помилки.
"задовільно"	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх під керівництвом викладача.
"незадовільно"	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка "незадовільно" ставиться студентові, який нездатний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Дослідницькі проекти, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни "Освітологія".

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам

Разом: 324 балів

МОДУЛІ						Модульні контрольні роботи	Підсумковий контроль залік
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6		
(семінари, самостійна робота, відвідування лекцій, семінарів)						ЗМ 1	
Теми 1,2	Теми 3,4	Теми 5,6	Теми 7,8	Теми 9,10	Теми 11, 12	ЗМ 2	
						ЗМ 3	
						ЗМ 4	
						ЗМ 5	
						ЗМ 3	
24	34	24	34	24	34		
						150	-

Разом: 324 балів

Коефіцієнт перерахунку : $324 : 100 = 3,24$

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарсько-практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;

- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Х. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- презентація лекційного курсу у програмі PowerPoint;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового тестового контролю);
- друковані джерела, що відображають зміст науки (підручники, посібники, монографії, публікації у фахових виданнях);
- електронні джерела, що відображають зміст науки.

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Становлення й розвиток едукології (edukology) у 50-60 рр. ХХ століття.
2. Формування дослідницьких підструктур із проблем едукології у вищих навчальних закладах світу в 70-80 рр. ХХ ст.
3. Генеза поняття «освіта».
4. Освіта як сфера цивілізаційного творення.
5. Концепції «образованиеведение» та едукології на пострадянському просторі.
6. Передумови виокремлення освітології в самостійний науковий напрям інтегрованого пізнання сфери освіти в Україні.
7. Характеристика поняття «освітологія».
8. Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка.
9. Предметне поле й завдання освітології.
10. Міждисциплінарний характер освітологічних досліджень, напрями освітологічних досліджень.
11. Освітологія і формування сукупного інтелекту суспільства.
12. Етапи розвитку освітології.
13. Визначення освітології як наукової дисципліни.
14. Системні дослідження в галузі освітології.
15. Взаємозв'язок освітології з різними галузями наукового знання.
16. Характеристика складових освітологічної підготовки.
17. Історія становлення та розвитку освітології як наукового напрямку
18. Освіта як відображення сутності суспільного розвитку.
19. Поняття «едукологія», «образованиеведение» та «освітологія».
20. Становлення та розвиток освітології в Україні.
21. Формування освітології як наукового напрямку інтегрованого дослідження сфери освіти.
22. Значення освітології у сталому розвитку суспільства.
23. Сфера освіти як об'єкт наукового дослідження.
24. Трансформація поняття «освіта».
25. Освіта як сфера життєдіяльності людини і як соціальний інститут.
26. Сфера освіти як цілісне динамічне утворення.
27. Освітні парадигми та освітня практика.
28. Роль наукових досліджень для розвитку сфери освіти.
29. Синергетичні принципи освіти і науки.
30. Поняття «система», «відкрита система», «освітня система».
31. Типологія освітніх систем.
32. Освітологічні засади дослідження тенденцій розвитку сфери освіти, її внутрішніх протиріч, механізмів прогресу, методів управління.
33. Сфера освіти як синергетична система.
34. Теоретико-методологічні засади системного та синергетичного підходів в освіті.

35. Синергетичні принципи освіти і науки.
36. Циклічність як принцип розвитку освітньої системи.
37. Чинники впливу на розвиток освітньої системи, їх взаємозв'язок та взаємообумовленість.
38. Структура як принципова основа функціонування освітніх систем.
39. Цілепокладання та цілеспрямованість у функціонуванні освітніх систем.
40. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання.
41. Складові освітологічної підготовки.
42. Планування та прогнозування розвитку освіти.
43. Правовідносини в галузі освіти.
44. Економічні механізми розвитку освіти.
45. Освітні системи в умовах глобальної конкуренції.
46. Значення філософії освіти для розвитку освітології.
47. Внесок історії освіти в розвиток та становлення освітології.
48. Соціологія освіти та культурологія освіти як складові освітології.
49. Взаємовплив управління освітою та освітології.
50. Значення освітології для розвитку суспільства знань.
51. Освіта як соціальний інститут.
52. Взаємодія сфери освіти з іншими соціальними інститутами.
53. Класифікація соціальних інститутів (організаційні й регулятивні), їх ознаки та призначення.
54. Інваріантні характеристики соціальних інститутів.
55. Соціальна політика у сфері освіти.
56. Соціальні суб'єкти – учасники освітнього процесу (на рівнях: індивідів, різних соціальних груп), їх потреби та відносини.
57. Правові відносини у сфері освіти.
58. Освітня політика.
59. Сфера освіти як самостійна галузь господарства, духовного виробництва та матеріального накопичення.
60. Освіта як економічний феномен.
61. Освіта як фактор економічного зростання.
62. Економічні механізми розвитку освіти.
63. Застосування категорій ринкової економіки до освітніх систем.
64. Сфера виробництва освітніх послуг.
65. Освіта в системі соціальних інститутів
66. Функції освіти в суспільстві.
67. Освітні реформи та їх соціальне значення.
68. Методологія проведення дисциплінарного дослідження.
69. Сутність міждисциплінарного підходу.
70. Мультидисциплінарний (полідисциплінарний) підхід у наукових дослідженнях.
71. Трансдисциплінарність та трансдисциплінарне наукове дослідження.
72. Значення методології філософії освіти для розвитку освітології.
73. Стратегічні напрями розвитку дошкільної освіти у країнах Європи.

74. Освітні інновації в галузі дошкільної освіти за кордоном.
75. Особливості і зміст діяльності дошкільних закладів в Іспанії.
76. Особливості побудови системи освіти в Італії.
77. Особливості системи дошкільної освіти в Болгарії.
78. Дошкільна освіта в Чехії та Угорщині.
79. Особливості системи дошкільної освіти у Польщі.
80. Особливості освіти дошкільників у Канаді.
81. Система освіти в Китаї.
82. Ознаки інноваційної освіти.
83. Класифікації освітніх інновацій.
84. Джерела і носії нового в освіті.
85. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.
86. Інноваційні тенденції розвитку сучасної системи дошкільної освіти.
87. Сучасні парадигми дошкільної освіти.
88. Концепція розвитку дошкільної освіти.
89. Модернізація змісту дошкільної освіти: державні, регіональні та авторські програми.
90. Інноваційні технології та дидактичні концепції дошкільної освіти.

VIII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО КУРСУ

Основна література:

- Андрущенко В. П.** Образовательная политика (обзор повестки дня) / В. П. Андрущенко, В. Л. Савельев. – К.: МП «Леся», 2010. – 404 с.
- Аношкіна Л. І.** Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
- Ареф'єва О. В.** Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти: [монографія] / О. В. Ареф'єва, Т. В. Харчук. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 207 с.
- Базалук О. А.** Філософія образования в свете новой космологической концепции: учебник. / О. А. Базалук – К.: Кондор, 2010. – 458 с.
- Базалук О. О.** Філософія освіти: її роль та місце в системі філософського знання / О. О. Базалук // Філософські обрії. Науково-теоретичний часопис Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України та Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – 2010. – № 23. – С. 187 – 201.
- Білобровко Т. І.** Економіка освіти: навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс] / Т. І. Білобровко. – Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2002. – Режим доступу: <http://www.google.ru/url?sa=t&doc&ei=Gz2VT-qHDoaP-wakotn8Aw&usq=AFQjCNHbG1laOmtbiXhu6pPxOljYUWZnOQ&cad=rjt>.
- Бордовский Г., Извозчиков Б.** Эдукология как наука об образовании / Г. Бордовский, Б. Извозчиков // Вестник высшей школы «Alma mater». – 1991. – № 3. – С. 24 – 32.
- Валєєв Р. Г.** Освітнє право України: навч. посібник / Р. Г. Валєєв. – Луганськ: Луганська правова фундація, 2011. – 287 с.
- Ващенко Л. М.** Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону / Л. М. Ващенко. – К.: ВПЦ «Тираж», 2005. – 379 с.: іл., табл. – Бібліогр.: с. 332 – 365.
- Видт И. Е.** Культурологическая интерпретация эволюции образовательных моделей / И. Е. Видт // Педагогика, 2003. – № 3. – С. 32 – 38.

Гальперіна В. О. Освітня політика в трансформаційному суспільстві: соціально-філософський аналіз: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / В. О. Гальперіна. – Київ, 2003. – 20 с.

Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века (в поисках практико-ориентированных образовательных концепций) / Б. С. Гершунский. – М.: Изд-во «Совершенство», 1998. – 608 с.

Гершунский Б. С. Философско-методологические основы образовательно-педагогической прогностики / Б. С. Гершунский // Философия образования. – М.: Московский психолого-социальный институт. Флинта, 1998. – 432 с.

Глузман О. В. Історичні передумови становлення університетської педагогічної освіти у світовому і національному контексті / О. В. Глузман // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т. 4. Педагогіка і психологія вищої школи. – 439 с. – С. 250 – 263.

Городяненко В. Г. Соціологія: підручник / В. Г. Городяненко. – [3-тє вид.]. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 544 с. – (Серія «Альма-матер»).

Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки: [монографія] / О. А. Грішнова. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 254 с.

Державний класифікатор України. Класифікатор професій (із змінами і доповненнями) ДК 003–95. – К.: Держстандарт України, 2001. – 592 с.

Дзвінчук Д. І. Центральні органи управління освітою в законодавстві України / Д. І. Дзвінчук // Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – Вид-во Української Академії державного управління при Президенті України. – 2003. – № 1. – Видавництво УАДУ. – 512 с. – С. 265 – 276.

Енциклопедія освіти / Акад.пед.наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. – С. 960 – 962.

Єжова О. О. Ціннісний підхід до формування особистості майбутнього кваліфікованого робітника / О. О. Єжова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2009. – № 2. – С. 296 – 306.

Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование; под ред. В. М. Филипповой. – М.: Центр сравнительной образовательной политики, 2003. – 303 с.

История педагогики и образования. От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX в.: Учебное пособие для педагогических учебных заведений / Под ред. академика РАО А.И. Пискунова. – 2-е изд., испр. и дополн. – М.: ТЦ «Сфера», 2001. – 512 с.

Іванюк І. В. Освітня політика: навчальний посібник / І. В. Іванюк. – К.: Таксон, 2006. – 226 с.

Каган М. С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа) / М. С. Каган. – М.: 1974. – С. 22 – 30.

Каленюк І. До питання про освітній потенціал країни / І. Каленюк // Економіка України. – 2005. – № 1. – С. 34 – 38.

Каленюк І. С. Економіка освіти: навч. посіб. / І. С. Каленюк. – К.: Знання України, 2005. – 316 с.

Капелюшников Р. И. Концепция человеческого капитала (критика современной буржуазной политэкономии) / Р. И. Капелюшников. – М.: Наука, 1977. – 287 с.

Карпенко О. М., Бершадская М. Д. Высшее образование в странах мира: анализ данных образовательной статистики и глобальных рейтингов в сфере образования. – М.: Издательство СГУ, 2009. – 244 с.

Клепко С. Ф. Економіка освіти з точки зору філософії освіти / С. Ф. Клепко // Економіка освіти і освітня діяльність: матеріали Всеукр. семінару, 8 грудня 2006 р. – Полтава: ПОШПО, 2006. – 68 с.

Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті / С. Ф. Клепко. – Полтава: ПОШПО, 2006. – 328 с.

Клепко С. Ф. Цінності буття і цінності освіти в контексті глобалізації / С. Ф. Клепко // Ціннісні парадигми освіти. – Х.: Основа, 2004. – 128 с.

Коміренко В. І. Псевдоекономіка освіти. Болонський аспект. Український контекст / В. І. Коміренко // Економіка освіти і освітня діяльність: матеріали Всеукр. семінару, 8 грудня 2006 р. – Полтава: ПОШПО, 2006. – 68 с. – С. 22 – 28.

Корж-Ікаєва Т. Г. Освітнє право України: питання становлення / Т. Г. Корж-Ікаєва // Митна справа. – 2011. – №1 (73). – Ч. 2. – С. 451 – 455.

Краевский В. В. Науки об образовании и наука об образовании (методологические проблемы современной педагогики) / В. В. Краевский // Журнал «Вопросы философии». – 2009. – № 3. – С. 77 – 82.

Красняков Є. В. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти / Є. В. Красняков // Віче. – 2011. – № 20 (305). – С. 21 – 23.

Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі / В. Г. Кремень. – К.: Знання, 2010. – С. 288 – 397.

Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 576 с.

Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті: навч. посіб. / В. В. Крижко. – [2-ге вид.]. – К.: Освіта України, 2005. – 256 с.

Крутий К. Л. Реформування, модернізація і парадигми дошкільної освіти в Україні: теоретичні засади і погляд у майбутнє. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp5/krutij.pdf

Крылова Н. Б. Вопросы культурологии образования [Электронный ресурс] / Н. Б. Крылова // Научно-методическая серия «Новые ценности образования». – 2011. – № 5. – С. 2 – 16. – Режим доступа: http://www.values-edu.ru/?page_id=96.

Кузьміна С. Філософія освіти та виховання у Київській академічній традиції ХІХ – початку ХХ ст.: Монографія / Світлана Кузьміна – Сімферополь: Н. Оріанда, 2010. – 552 с. – С. 33 – 46.

Левченко Т. І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція: [монографія] / Т. І. Левченко. – Вінниця: «Нова книга», 2007. – С. 82 – 83.

Лозова В. І. Педагогічні цінності сучасної освіти / В. І. Лозова // Педагогічна і психологічна науки в Україні / відп. ред. О. В. Сухомлинська. – К.: Педагогічна думка, 2007 – Т. 1. Теорія та історія педагогіки. – С. 68 – 78.

Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку / В. І. Луговий / За заг. ред. акад. О. Г. Мороза. – К.: МАУП, 1994. – 196 с.

Луговий В. І. Проблема понятійно-категоріального апарату педагогічної науки / В. І. Луговий // Педагогічна і психологічна науки в Україні / відп. ред. О. В. Сухомлинська. – К.: Педагогічна думка, 2007 – Т. 1. Теорія та історія педагогіки. – С. 24 – 35.

Лугай В. Розробка сучасної філософії освіти на засадах синергетики / В. Лугай // Вища освіта України. – 2009. – №1. – С. 33 – 35.

Медведев І. А. Державне управління розвитком університету: теоретично-прикладний аспект: [монографія] / І. А. Медведев. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2011. – 220 с.

Мицкевич Н. И. Эдукология: инвариантные характеристики / Н. И. Мицкевич // Адукатор. – № 1(17), 2010. – С. 21 – 27.

Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / [авт.: В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, М. І. Бурда та ін.; редкол. В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), В. М. Мадзігон (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К.: «Педагогічна думка», 2011. – 304 с. – Бібліогр.: С. 138 – 154. – (До 20-річчя незалежності України).

Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: [моногр.] / В. П. Андрущенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень та ін. / за ред. В. Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – С. 226 – 228.

Нечаев В. Я. Социология образования / В. Я. Нечаев. – М.: МГУ, 1992. – 34 с.

Новиков А. М. О структуре теории образования / А. М. Новиков // Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 18 – 23.

Новиков А. М. Постиндустриальное образование / А. М. Новиков. – М.: Издательство «Эгвес», 2008. – 136 с.

Огнев'юк В. О. Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / В. О. Огнев'юк // Освіта у полікультурних суспільствах: зб. наук. праць / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа (м. Варшава, Республіка Польща). – 2012. – С. 117 – 129.

Огнев'юк В. О. Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В. О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х. ; Житомир, 2003. – № 598 : Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 5–12.

Огнев'юк В. О. На шляху до становлення нового наукового напрямку «освітологія» / В. О. Огнев'юк / Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Г. С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с. – С. 5–9.

Огнев'юк В. О. Освіта – сутність часу! [Електронний ресурс] / В. О. Огнев'юк // Коментарі до Інформаційного збірника МОН України. – 2009. – № 11. – Режим доступу до журн.: www.ipro.org.ua/files/новини/ОСТАННІ_НОВИНИ/2009/.../2.do.

Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К.: «Знання України», 2003. – 450 с.

Огнев'юк В. О. Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53 – 62.

Огнев'юк В. О. Особлива місія дошкільної освіти / В. О. Огнев'юк // Дошкільне виховання – 2006. – № 4. – С. 3–7.

Огнев'юк В. О. Філософія освіти в структурі наукових досліджень феномену освіти / В. О. Огнев'юк // Шлях освіти. – 2009. – № 4 (54). – С. 2 – 6.

Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4-5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44 – 51.

Огнев'юк В. Суспільство втрачених цінностей / В. Огнев'юк // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2008. – № 3. – С. 7 – 10.

Огнев'юк Віктор. Реформування – як сутнісна характеристика сучасної освіти // Освітологія : науково-методичний щорічник, польсько-українське / українсько-польське видання // За ред. : Віктора Огнев'юка, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисоєвої. – К. : ВП «Едельвейс». – 2013. – Випуск II. – С. 9–14.

Освітнє право: навч. посіб. для студентів гуманітарних ВНЗ / [В. В. Астахов, К. В. Астахова (мол.), О. Л. Войно-Данчишина та ін.]; за заг. ред. В. В. Астахова. – Х.: Вид-во НУА, 2011. – 188 с.

Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.

Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.

Педагогіка: педагогические теории, системы, технологии / под ред. С. А. Смирнова. – М.: Академия, 2000. – С. 426.

Подольська Є. А. Соціологія: 100 питань 100 відповідей / Є. А. Подольська. – К.: Інкос, 2009. – 352 с.

Саух Ю. П. Філософія освіти – педагогіка – освітологія. Інтерв'ю з Віктором Огнев'юком / Ю. П. Саух, О. В. Вознюк // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2010. – № 1 – 2. – С. 2 – 4.

Свиридов О. А. Теория и методология функционирования образовательных систем: диссертация... д-ра экон. наук: 08.00.01 / О. А. Свиридов. – Йошкар-Ола, 2006. – 363 с. – РГБ ОД, 71:07-8/398.

Сергеева Т. Современное образование в контексте парадигмы «личность – образование – социум» / Т. Сергеева // Дайджест педагогічних ідей та технологій школа-парк. – 2001. – № 5-6. – С. 26 – 30.

Сисоєва С. О. Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: [моногр.] / С. О. Сисоєва. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – 324 с.

Сисоєва С. О. Освіта у сучасному світі / С. О. Сисоєва // Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 15 груд. 2010 р. / МОН України, НАПН України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / За заг. ред. Огнев'юка В. О. [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Г.С. Лозко]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. – 192 с.

Сисоєва С. О. Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.

Сисоєва С. О. Сучасні підходи до визначення педагогічних технологій / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик та ін. / Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія за ред. С. О. Сисоєвої. – К.: ВПОЛД, 2001. – С. 13 – 53.

Сисоєва С. О. Культурологічні концепти освітології в контексті розвитку полікультурного суспільства / С. О. Сисоєва / Edukacja w społeczeństwach wielokulturowych. – Redakcja: W. Kremień, T. Lewowicki, J. Nikitorowicz, S. Sysojewa. – Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna, ZNP Uniwersytet w Białymstoku, 2012. – С. 131 – 145.

Скідін О. Л. Управління освітою: теоретико-методологічний аналіз соціальних технологій: [монографія] / О. Л. Скідін. – Запоріжжя: ЗДУ, 2000. – 291 с.

Современное образование как открытая система: коллективная монография / под ред. Н. Г. Ничкало, Г. Н. Филонова, О. В. Суходольской-Кулешовой. – М.: Институт научной и педагогической информации РАО, издательство «ЮНИТИ-ДАНА», издательство «ЮРКОМПАНИ», 2012. – 576 с.

Соколова І. В. Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога за двома спеціальностями: [монографія] / І. В. Соколова; за ред. С. О. Сисоєвої / АПН України; МОН України; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – 2008. – С. 12 – 46.

Субетто А. И. Принцип, законы и структура науки об образовании – образованиеведение. Императив Неклассического синтеза [Электронный ресурс] / А. И. Субетто // «Академия Тринитаризма». – М., 2003. – Эл. № 77-6567, публ.10892. – Режим доступа: <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0016/001a/00160053.htm>

Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти / Г. Г. Філіпчук // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех

І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т.2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – 367 с.

Фурман А. Методологічна план-карта освітології як синтетичної наукової дисципліни / А. Фурман // Вітакультурний млин: методологічний альманах, 2006 (Модуль 4). – 56 с. – С. 4 – 18.

Фурман А. Освітологія як синтетична наукова дисципліна: проблема завдань, об'єкта, предмета, методу / А. Фурман // Вітакультурний млин: методологічний альманах, 2006 (Модуль 3). – 52 с.

Хоружа Л. Аксиологічні засади освітології: держава, суспільство і особистість / Л. Хоружа // Цілісне уявлення про освіту – на зустріч з освітологією; за ред.: Т. Левовицького, В. Огнев'юка, С. Сисоєвої. – Варшава: Вища школа педагогічна. 2011. – 242 с. – С. 89 – 102.

Яковенко Л. І. Економічні основи модернізації вищої освіти в умовах становлення економіки знань / Л. І. Яковенко, О. В. Пащенко – Полтава: Скайтек, 2011. – 216 с. – С. 77 – 84.

Додаткова література:

Андрущенко В. П. Українська педагогічна освіта у європейському просторі / В. П. Андрущенко // Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) / ред. колегія Сухомлинська О. В., Бех І. Д., Луговий В. І. – К.: Педагогічна думка, 2007. – Т. 4. Педагогіка і психологія вищої школи. – 439 с.

Ареф'єва О. В. Управління розвитком людського капіталу в системі вищої освіти: [монографія] / О. В. Ареф'єва, Т.В. Харчук. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 207 с.

Баширова М. Я. Роль образования в информационном обществе / М. Я. Баширова // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2005. – № 7. – С. 10 – 22.

Беккер Г. Экономический анализ и человеческое поведение / Г. Беккер // THESIS: теория и история экономических и социальных институтов и систем. Предмет исследования. – Начала-пресс 1993. – Т.1. – Вып.1. – С. 45.

Беляков. С. А. Образовательная политика и управление образованием / С. А. Беляков // Университетское управление: практика и анализ. – 2008. – № 6. – С. 12 – 31.

Беспалов П. В. Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения / П. В. Беспалов // Педагогика. 2003. – № 4. – С. 41 – 45.

Бех І. Д. Освітньо-виховний процес як соціокультурне явище / І. Д. Бех // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: зб. наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.- практич. конф. [«Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»]; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва та ін. – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

Болонский процесс: Бергенский этап / под науч. ред. д-ра пед. наук, профессора В. И. Байденко. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, Российский Новый Университет, 2005. – 174 с.

Ващенко Г. Виховний ідеал / Григорій Ващенко. – Полтава: Полтавський вісник, 1994. – 190 с. – С. 183.

Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону / Л. М. Ващенко. – К.: ВПЦ «Тираж», 2005. – 379 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 332 – 365.

Вербицкий А. А. Кросс-культурный контекст образования и становление новой педагогической парадигмы / А. А. Вербицкий // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 8. – С. 28 – 31. – (Научные сообщения).

Вернадский В. И. Размышления натуралиста: В 2-х кн. / В. И. Вернадский. – М.: Наука, 1975. – Кн. 1: Пространство и время в неживой и живой природе. – 175 с.

Вернадский В. И. Размышления натуралиста: В 2-х кн. / В. И. Вернадский. – Кн. 2: Научная мысль как планетарное явление. – Послесловие И. В. Кузнецова и Б. М. Кедрова – М.: Наука, 1977. – 191 с.

Вишневський О. Природа цінностей виховання / О. Вишневський. // Педагогічна думка. – 2006. – № 2. – С. 11 – 22.

Гаврилишин Б. Д. Економічна енциклопедія в трьох томах / Б. Д. Гаврилишин, В. А. Ющенко, А. С. Гальчинський. – Київ: Вид. центр «Академія», 2000; Тернопіль: «Академія народного господарства». – 2000. – Том 1. – С. 748.

Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє: до ефективніших суспільств. Доповідь Римському клубові / Б. Гаврилишин; пер. з англ. Л. Лещенко. – К.: Основи, 1993. – 238 с. – С. 11.

Гадамер Г.-Г. Істина і метод / Ганс-Георг Гадамер; [пер. з нім. Олександр Мокровський]. – К.: Юніверс, 2000. – (Філософська думка). – Т. I: Герменевтика I: Основи філософ. герменевтики. – 464 с. – С. 133.

Гегель Г. В. Ф. Феноменологія духа / Г. В. Ф. Гегель. – М., 1959. – Сочинения Т. IV. – 618с. – С. 21 – 22.

Д'юї Джон Демократія і освіта / Джон Д'юї – Львів: Літопис, 2003. – 294 с.

Дічек Н. П. Методологічні аспекти проблеми педагогічного новаторства в історії шкільництва України / Н. П. Дічек // Педагогічна і психологічна науки в Україні / відп. ред. О. В. Сухомлинська. – К.: Педагогічна думка, 2007 – Т. 1. Теорія та історія педагогіки. – С. 96 – 108.

Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека / [пер. с англ.; ПРООН]. – Москва: Издательство «Весь Мир», 2010. – 244 с.

Зуєв В. Криза освіти: український контекст / Віталій Зуєв, Валентина Зуєва// Вища освіта України. – 2010. – № 2. – С. 8.

Иншаков О. В. Реализация новых подходов / О. В. Иншаков // Экономика образования. – 2008. – № 1. – С. 35 – 39.

Коваленко О. Щоб інтелектуальний ресурс став капіталом / О. Коваленко // Освіта України. – 2010. – № 3. – С. 2.

Кови С. Лидерство, основанное на принципах / Стивен Кови; [пер. с англ.]. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 302с.

Колесникова И. Проблемы подготовки современного предпринимателя / И. Колесникова // Вестник высшей школы, 2003. – № 2. – С. 17 – 22.

Комаров В. Я. Эффективность и интенсификация непроектной сферы / В. Я. Комаров, В. Д. Улановская. – М.: Экономика, 1987. – 158 с.

Коміренко В. І. Псевдоекономіка освіти. Болонський аспект. Український контекст / В. І. Коміренко // Економіка освіти і освітня діяльність: матеріали Всеукр. семінару, 8 грудня 2006 р. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 68 с. – С. 22 – 28.

Локшина О. І. Стратегія Європейського Союзу у галузі освіти: етапи розвитку / О. І. Локшина // Педагогічна і психологічна науки в Україні / відп. ред. О. В. Сухомлинська. – К.: Педагогічна думка, 2007 – Т. 1. Теорія та історія педагогіки. – С. 209 – 218.

Мануйлов В., Галкин В. Открытое образование: перспективы, рациональность, проблемы / В. Мануйлов, В. Галкин // Высшее образование в России, 2004. – № 1. – С. 93 – 103.

Маркс К. Капитал / К. Маркс / Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. – М.: Издательство политической литературы, 1960. – Т. 23. – 920 с.

Мириманова М. С. Информационно-когнитивные процессы / М. С. Мириманова – М.: 1989. – С. 80.

Москаль Ю. Сьоме щорічне зібрання авторської наукової школи професора Анатолія Фурмана / Ю. Москаль // Психологія і суспільство. – 2005. – № 4. – С. 163.

Мукомел С. А. Педагогічна аксіологія як наука про цінності освіти [Електронний ресурс] / С. А. Мукомел // Вісник Черкаського університету: [зб. наук. ст.] Випуск 126. Серія Педагогічні науки / М-во освіти і науки України, Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 167 с. – С. 108 – 113. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N126/N126p108-113.pdf.

Національна Доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – К.: Шкільний світ, 2001. – С. 9.

Освітній менеджмент: навчальний посібник / за ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с. – С. 102 – 105.

Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки за напрямом «Реформа освіти», 2 червня 2010 р. [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/content/ker-program.html>.

Прокопенко Л. Л. Державна освітня політика: історико-теоретичний аспект [Електронний ресурс] / Л. Л. Прокопенко // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. праць. – 2009. – № 2 (2). – С. 1 – 8. – Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2009-02.

Прокопцов В. И. Эдукология: принципиально новая наука образования. В 4 фракталах. Фрактал 1. Эдукология: Ориентировочная основа коллективно-интерсубъектной системомыследеятельности создателей и пользователей эдукологии. (Авторская версия-навигация) / В. И. Прокопцов. – СПб.: СПб ЛТА, 2002. – 344 с.

Прокопцов В. И. Эдукология: принципиально новая наука образования. В 4 фракталах. Фракталы 2, 3, 4. (Препринты). (Авторская версия-навигация). / В. И. Прокопцов. – СПб.: СПб ГЛТА, 2004. – 568 с.

Пузиков В. Г. Социология образования: место и роль в системе социально-гуманитарного знания / В. Г. Пузиков, А. Ф. Тимофеев // Материалы Международной науч.-практ. конф. [«Международные отношения в развитии социально-экономических процессов в странах СНГ»], (Омск, 14-15 июня 2001 г.). – Омск: Издательство ОмГПУ, 2001. – 292 с. – С. 9 – 11.

Робуль О. Синергетика як інноваційна методологія педагогічної освіти / О. Робуль // Філософія освіти. – 2006. – № 1 (3). – С. 35 – 36.

Рогова О. Г. Аксіологічний аспект гуманітарної парадигми освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Рогова // Філософія № 4 (72). – 2010. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2010_4/F-7.pdf.

Сірополко С. О. Історія освіти в Україні / С. О. Сірополко; Підготував Ю. Вільчинський. – [2 вид.]. – Львів: Афіша, 2001. – 664 с.

Саух П. Ю. Сучасна освіта: портрет без прикрас (між негативною креативністю ідей і українською вестернізацією) / П. Ю. Саух // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти». – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 62 – 75.

Свиридов О. А. Теория и методология функционирования образовательных систем: дисс. ... д-ра экон. наук: 08.00.01 / Свиридов Олег Александрович. – Йошкар-Ола, 2006. – 363 с.

Соціологія: терміни, поняття, персоналії: навчальний словник-довідник / [укл. В. М. Піча, Ю. В. Піча, Н. М. Хома та ін.] – К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ», 2002. – 480 с. – С. 422.

Субетто А. И. Социогенетика: системогенетика, общественный интеллект, образовательная генетика и мировое развитие / А. И. Субетто. – М., 1994.

Субетто А. И. Сочинения. Ноосферизм. Том первый. Введение в ноосферизм. Ноосферизм: движение или новая научно-мировоззренческая система? / Под ред. Л. А. Зеленова. – Кострома: КГУ им. Н. А. Некрасова, 2006. – 644 с.

Субетто А. И. Сочинения. Ноосферизм: В 13 томах. / А. И. Субетто. – Кострома: КГУ им. Н. А. Некрасова, 2007. – Том седьмой: Системология образования и образованиеведение // Под ред. Л. А. Зеленова. – 520 с.

Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес в Україні: регіональний вимір / О. В. Сухомлинська // Шлях освіти, 2007. – № 2. – 56 с. – С. 42 – 49.

Сухомлинський В. О. Вибрані твори в 5-ти. / В. О. Сухомлинський. – К.: «Радянська школа», 1976. – Т. 4. – 640 с. – С. 394 – 626.

Терехов П. Формирование педагогической компетентности специалиста в системе непрерывного социокультурного образования / П. Терехов // Вестник высшей школы, 2003. – № 2. – С. 7 – 12.

Тестов В. Качество и фундаментальность высшего образования / В. Тестов // Высшее образование в России. – 2008. – № 10. – С. 89 – 92.

Торосян В. Г. История образования и педагогической мысли: учебник для вузов / В. Г. Торосян. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2006. – 351 с.

Фурман А. В. Психокультура української ментальності / А. В. Фурман. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 132 с. – С. 113.

Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе / Д. В. Чернилевский. – М.: 2002. – С. 426.

Шевчук Д. М. Культура у мереживі мереж / Д. М. Шевчук // Критика, число 3 – 4 (161 – 162). – 2011. – С. 14 – 16.

Яковенко Л. І. Економічні основи модернізації вищої освіти в умовах становлення економіки знань / Л. І. Яковенко, О. В. Пашенко – Полтава: Скайтек, 2011. – 216 с.

Ярская В. Н. Социология образования: учеб. пособ. / под ред. Д. В. Зайцева. [В. Ярская, И. Лошакова, Д. Зайцев, Л. Шалаева, О. Григорьева]. – Саратов: Изд-во СГТУ, 2004. – 300 с. – С. 11 – 50.

Укладачі:

Сисоєва Світлана Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, професор кафедри теорії та історії педагогіки, завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Козак Людмила Василівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма навчального курсу**"ОСВІТОЛОГІЯ"**

ОСВІТОЛОГІЯ. Програма навчальної дисципліни / укладачі С.О. Сисоєва, Л.В. Козак. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 54 с.